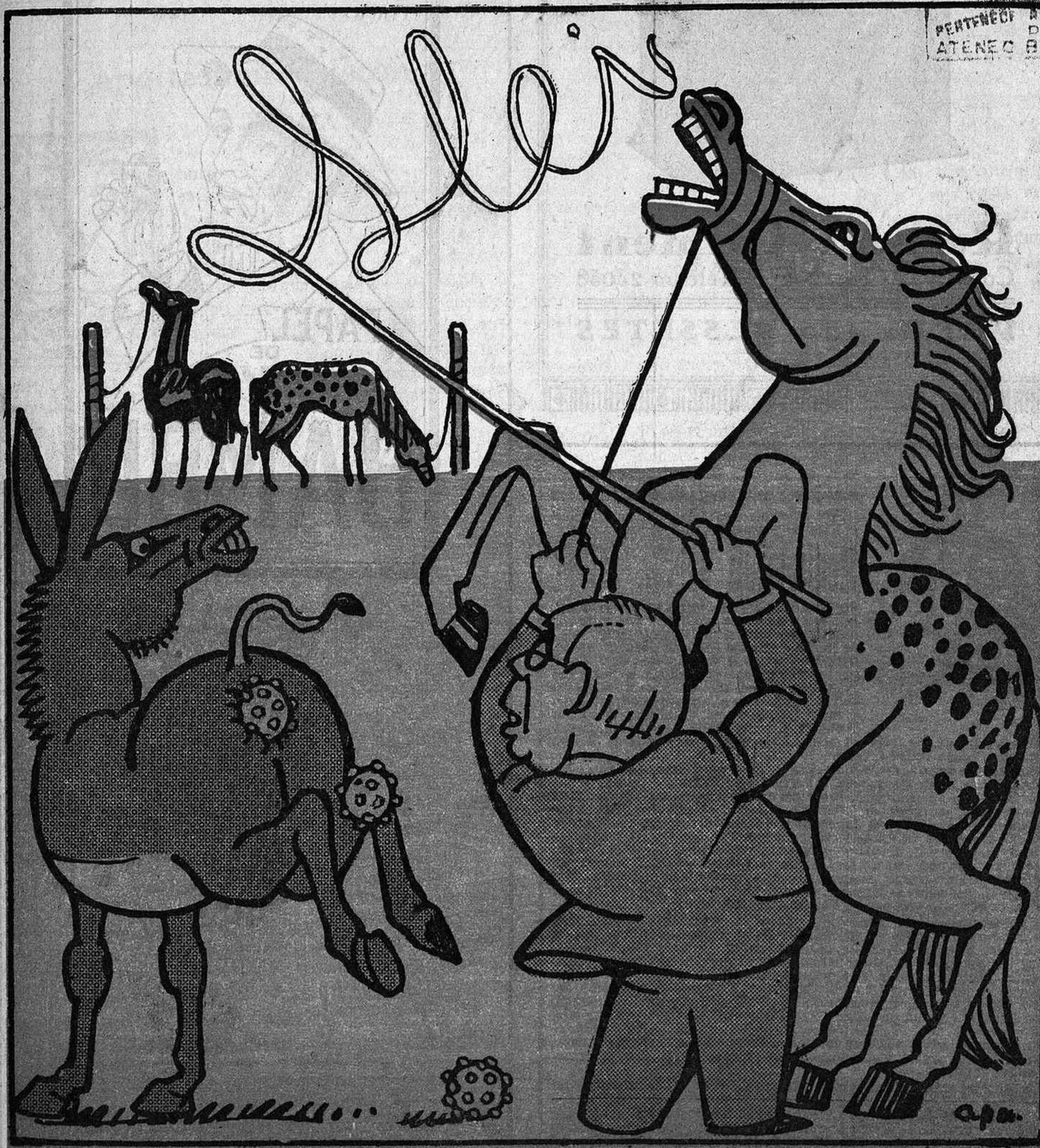

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

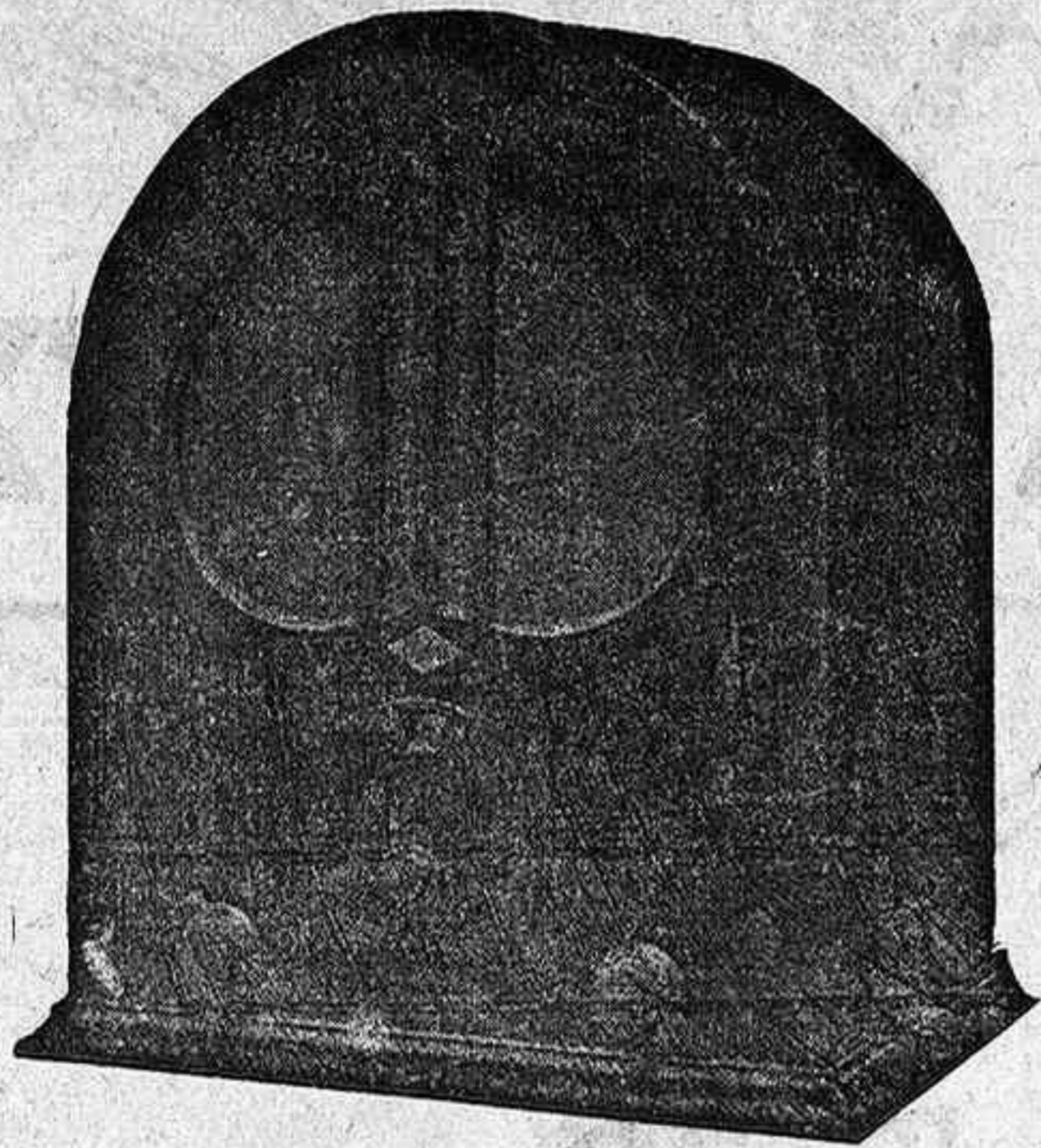

El domador

—No t'impacientis, maco: aviat anirem per tu.

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sortir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

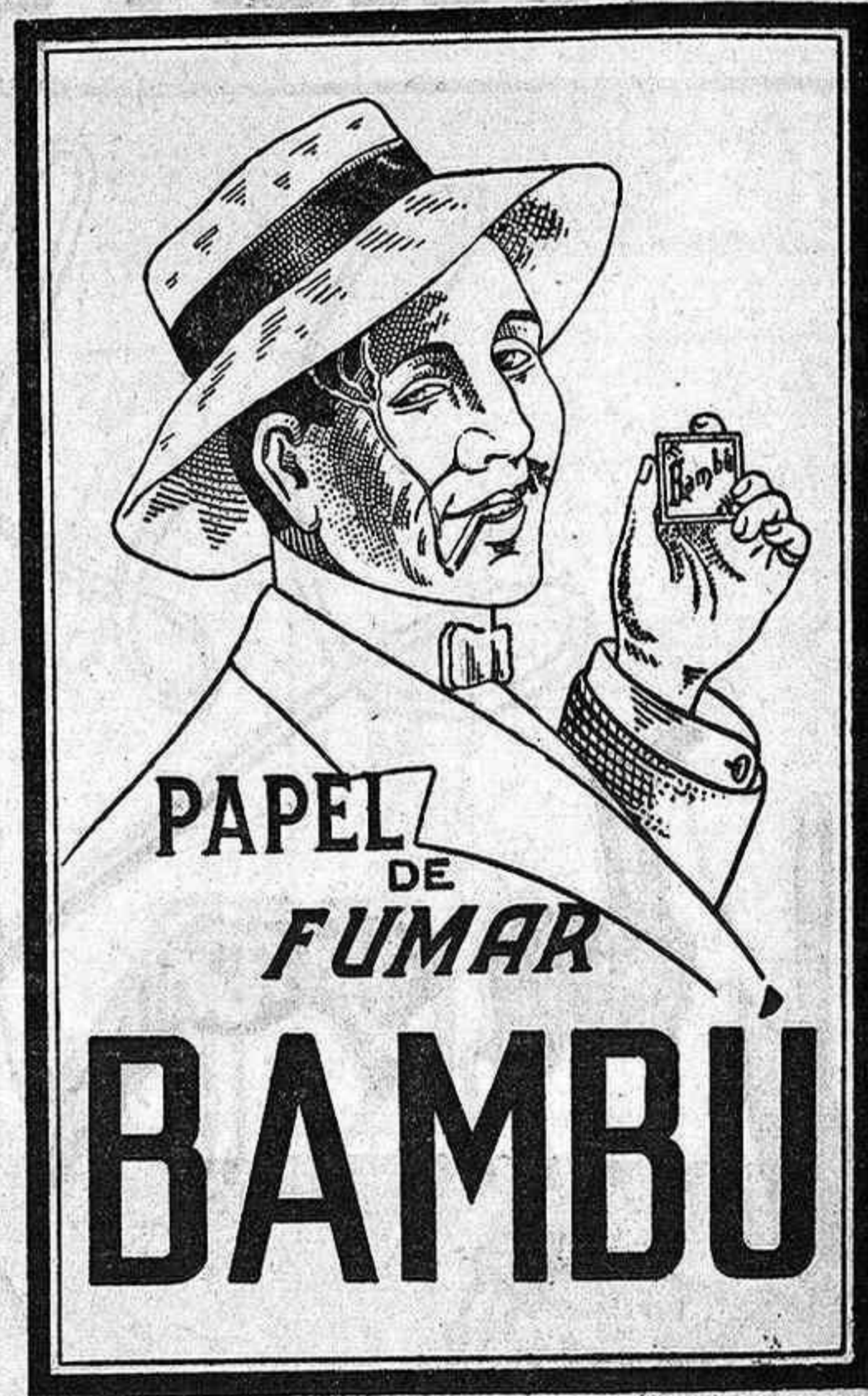
siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari), *eccemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa eal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polusions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *tadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Grageses potenciats* del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remitent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg*, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Capgirament històric

A passant la discussió de l'Estatut. Té els seus alts i baixos. Hi ha les seves hores d'angúnia i els seus instants de satisfacció. En tota la lluita històrica de Catalunya contra l'Estat espanyol, hi havia un subconscient d'hispanitat que es desconeixia. El separatisme català era, en moltes ocasions, la lluita general del país contra la monarquia absolutista borbònica i austríaca. No es donaven compte d'aquest fenomen, creien sincerament que hi havia una diferencialitat racial, i l'únic que hi havia era la mateixa lluita que sostenien els esclaus d'Andalusia i els austers castellans contra qui els havia arrabassat les llibertats locals i regionals en nom d'una unitat absorbent i reaccionària.

El gran bé patriòtic del discurs de Manuel Azaña és que ha posat de relleu aquest sentiment revolucionari hispànic. De cop i volta el pensador ha capgirat tota la valorització oficial de la història d'Espanya. La seva visió personal té tanta transcendència en la península com ha pogut tenir en la del món la concepció materialista de Marx. Estàvem acostumats a sentir l'elogi xardorós dels Reis Catòlics, creadors d'una unitat nacional; i resulta que, segons la certeríssima visió científica d'Azaña, la unitat espanyola dels Reis Catòlics tenia uns lligams tan febles, que en aquella unitat Catalunya i els altres components del país gaudien d'unes llibertats que, d'haver-les demanat ara, es cruixirien a aquests mateixos que tenen en boca el sentiment de la unitat nacional catòlica d'Isabel i Ferran; i resulta també que, segons Manuel Azaña, el gran error del segle XIX fou deixar en mans dels partits reaccionaris la defensa de les llibertats col·lectives, mentre els liberals espanyols defensors de Ferran VII, Isabel II, Alfons XII, Maria Cristina, i Alfons XIII, es complaïen a rebentar totes les llibertats col·lectives a honor d'una monarquia *soi-disant* liberal i donada a les més reaccionàries frivoltats i concupiscències. Aquesta visió de què retornem a una història d'Espanya — la del Renaixement — fou una revolució parlamentària. Es ara quan comença la veritable violència política entre els homes que tenen confiança en aquest capgirament i els que voldrien mantenir la mateixa disciplina política que ha dut, com tothom sap, a què aquell gran imperi atlàntic quedi reduït a unes colònies al tròpic africà que un dia o altre, de continuar així, també deixaran d'estar sota la sobirania espanyola... Si hagués tingut alguna eficàcia la unitat administrativa i entortolligada de la monarquia teocràtica, no hauria estat derrotada el

14 d'abril. Les revolucions polítiques són fetes evidentment quan els pobles es senten indecentment administrats. Es llavors que comprenen l'estat de súbdits en què viuen. Es llavors quan la llavor fructifica.

Mantenir els tòpics, fer dels tòpics, doctrines; convertir les mentides històriques en bandera ideològica, és quelcom antivital. El gran acte polític de Manuel Azaña ha estat enfrontar-se amb el Parlament i amb el país i dir-los:

—Aquesta és la veritat. La veritat del govern revolucionari. Si no hi creieu, no el seguïu. Veniu vosaltres a ocupar el lloc de govern. Veurem al final qui té raó.

No ens pot preocupar gens ni mica que l'Estatut trontolli. La perifèria comença a creure fixament en la seva personalitat històrica. Aquest Parlament té l'obligació ineludible de resoldre el problema català. Com? Donant això o regatejant l'altre? Evidentment. Per a unes coses ens serà fàcil l'obtenció; per a d'altres, la lluita parlamentària els *tête-à-tête* de les Comissions; però el fet és que l'home que seu al cap del Govern ha dit rodonament que encara que no sigui per sempre, el plet de Catalunya s'ha de resoldre.

Clar que molta gent d'ací i molta gent d'allà quedaran decebuts. Això no és això. Allò no és l'altre. Sí. Clar, escoltant el senyor Maspons i Anglès, resulta que, constitucionalment, nosaltres som això, i l'Estatut és una altra cosa... Però resulta que els juristes com aquest, o com el senyor Sánchez Román, ho veuen ara, però no ho veieren el 14 d'Abril. Llavors fou la gent del carrer la que va resoldre d'una manera definitiva el plet que mantenia amb l'Estat; llavors foren els homes del carrer, amb les variants fonètiques peninsulars, els que s'ajuntaren per a liquidar amb una empenta el plet històric... I els homes que avui fan magnífiques elucubracions històriques i jurídiques no eren enlloc. Evident; són molt intel·ligents, llurs raonaments... Moltíssim. Són molt importants. Però ara es tracta d'entendre'ns, i en això hi ha més de la comprensió que no pas de l'artilugi jurídic. Hi ha el passat. Però hi ha el futur, també.

El doctor Albiñana no és tota Espanya. Tampoc no és tota Espanya Royo i Villanova. Ací els extremistes tampoc no són tota Catalunya. Hi ha hagut quelcom de canviat en la història: l'enderrocament de la monarquia. I això no es va pas fer dient que l'article tants no era constitucional, i l'altre també, sinó amb una empenta subversiva i revolucionària.

Fe; senzillament fe. Si ara Catalunya no ho té tot, deu pensar que avui té més que ahir, més que abans d'ahir. Que ha estat dos segles muda i que ara inicia llur canvi liberal, després dels quaranta anys de renaixement històric. Les vides i els fets tenen avui una vertiginositat superior. La vida comença demà. I a Catalunya ningú no li barra el pas per a les futures possibilitats

FRANCESC MADRID

**No deixeu de comprar cada setmana,
"La Campana de Gràcia"**

“Un rústico”

L'agrari senyor Martínez de Velasco, en un discurs pobre i mal intencionat, ha parlat contra l'Estatut.

Aquest Velasco — remarquem ho — és el gran amic i aliat del senyor Ventosa i Calvell...

Un poca-solta

El senyor Royo Villanova ha parlat també. Ha parlat, és clar, contra l'Estatut.

Va fer, de primer, una estona l'història... Després, resumint, acabà així: “Los catalanes son catalanes antes que nada”.

Una veritat com un temple! Per a concloure això, tants d'escarafalls?

Sota les ales...

“Catalunya — ha dit Ossorio i Gallardo — té alguna cosa d'infant”.

I el senyor Ossorio, naturalment, d'àngel protector...

Un angelet tolerable, no obstant.

Gent enèrgica

A la Dieta de Prússia, com a conseqüència d'una violenta discussió, els diputats es van atacar a cops de puny, llençant se, finalment, les llànties i els tinters i les cadires pel cap.

Ooooh, la cultura!

Al nostre Ajuntament, si no més cultes, són — llàstima! — un xic més apocadets...

Atavismes

Diuen d'Alemanya que, a Berlín, per primer cop, es celebrà la processó del Corpus, que resultà molt lluïda, amb molts de ciris...

Això, però, que potser aconsolarà els catòlics d'ací, no té res a veure amb el catolicisme.

El cas, per als alemanys, és anar en fila i portar el pas: tant se val la custòdia com el Kaiser.

La senyoreta Serós rectifica

La senyoreta Serós ens fa avinent que no porta, en el seu repertori, cap couplet del Delfin Villán (o) Gil.

Ens n'alegrem molt. No fa altra cosa que provar el seu bon gust.

El senyor Villán-o ferroviari i “Coupletista”

Aquesta “Mary Focela” baronívola és tot un cas. No ha fet més que guanyar-se tota la vida el pa a Barcelona. Ha cobrat únicament en la guixeta de la Societat d'Autors perquè va darrera de les coupletistes catalanes a què li cantin couplets. I ara resulta que Catalunya “és quelcom miserable, etc.”. Felicitem els mestres Quirós, Demon, Viladomat, Parera, col·laboradors seus. Es natural que les seves músiques vagin amb lletra d'aquests senyors.

Un altre “nemic” de l'Estatut

El senyor Sierra. Qui és, el senyor Sierra? L'advocat d'En Viura, el que volia que la Dictadura posés una junta directiva de R. O. a l'“Ateneu Barcelonès”.

No ens reca. L'únic que ens hauria molestat és que l'hagués defensat. Que l'ataqui, ens plau. Ja està bé que ells mateixos s'ajuntin: l'“Emiliano”, “El Imparcial”, el “Xato de Sans”, “La Melindrosa”, En Royo, “La Olga”, del carrer del Cid.

Es natural... No troben?

La Lliga prepara candidatures

La “Lliga” es volcarà en les properes eleccions a la Generalitat: Cambó, Ventosa i Calvell, Duran i Ventosa, Vallès i Pujals, Puig i Cadafalch, Bertran i Musitu, Ramon d'Abadal, és a dir, tota la requincalla regionalista que va auxiliar la monarquia en els darrers moments.

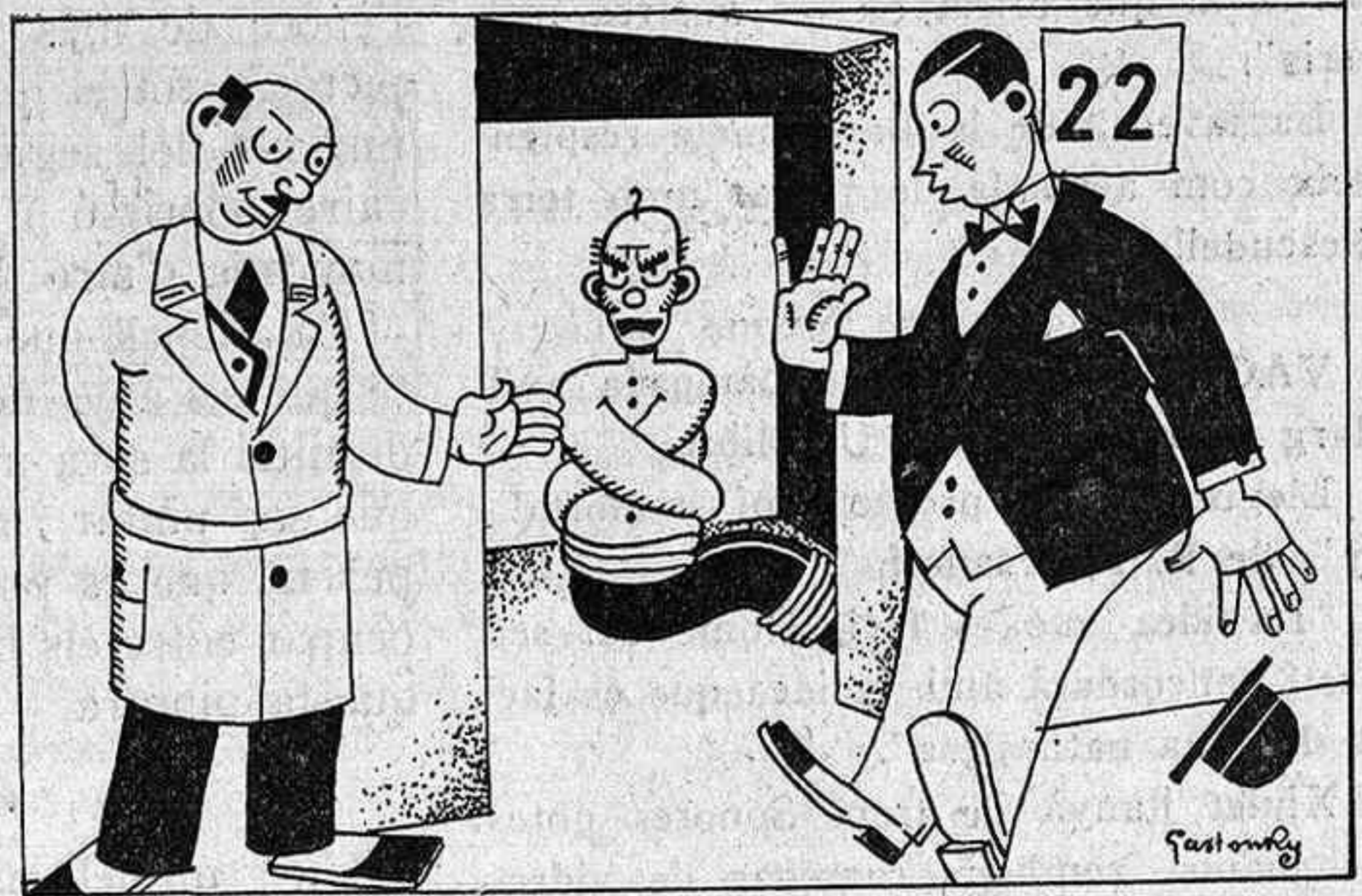
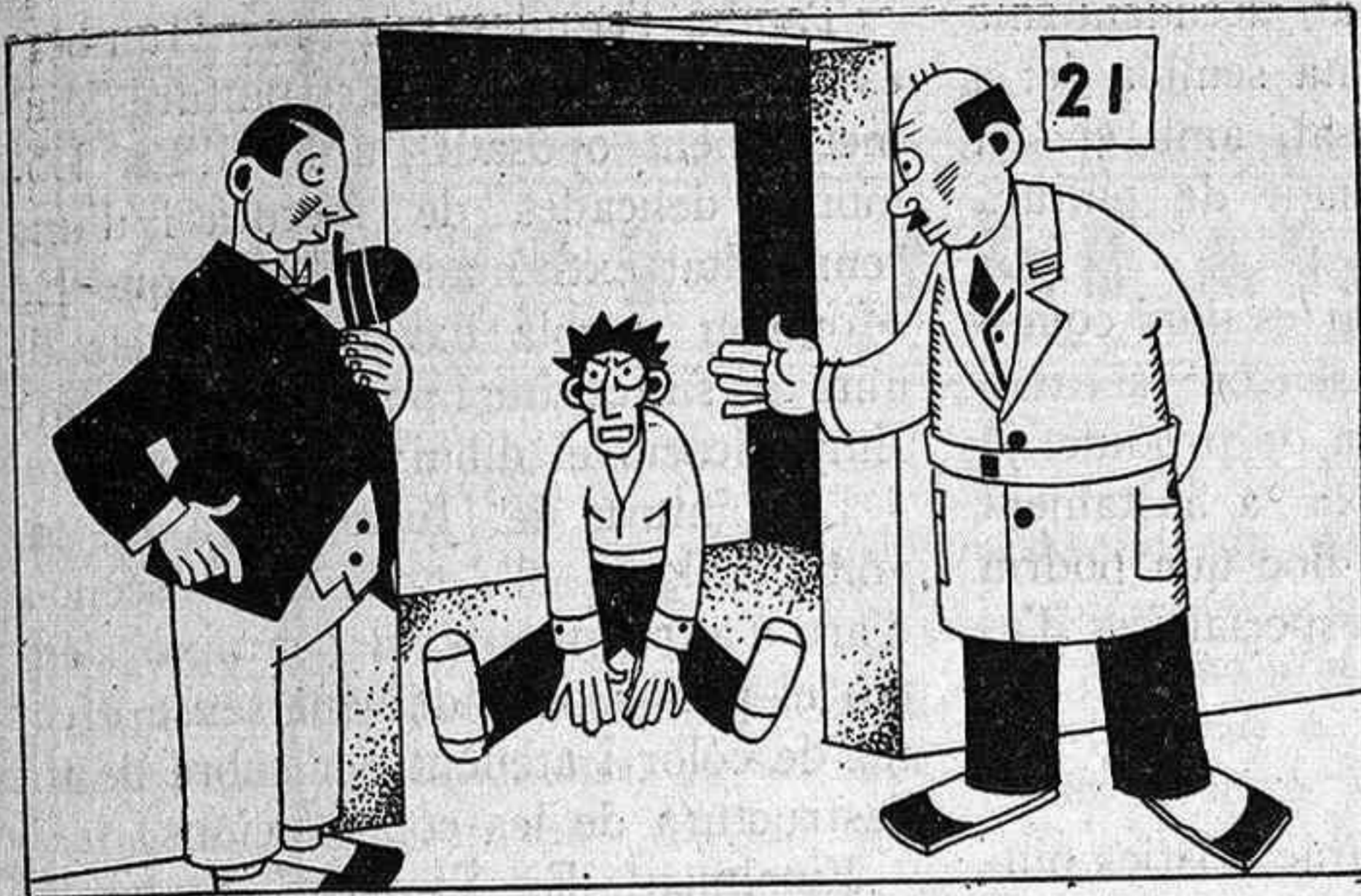
Farà molt de goig. És el que deia qui coneix la situació:

—Serà el darrer esforç per a veure d'aliviar la família...

L'Exposició de Primavera

—Veig que no hi ha naturaleses mortes!...
—No; però n'hi ha de molt malaltes...

Causas i efectes

—Aquest és boig, perquè no es va poder casar amb la dona que estimava...

...i aquest perquè s'hi va casar.

GLOSSARI

UN POBLE FORT

Matí de diumenge. Del diumenge passat, que, segons deien, havia d'ésser tràgic. Cap alè de tragèdia, però.

El governador, que és molt bon noi quan no va a veure les obres de Muñoz Seca, havia demanat al poble barceloní que s'abstingués de freqüentar els llocs on podien haver-hi aldarulls. Naturalment, aquest prec del governador causà gran confusió en el poble barceloní. Per una raó molt senzilla: perquè hom no podia saber per endavant on es produïrien els aldarulls, perquè el poble barceloní no havia estat advertit del lloc on fóra repartida l'estopa.

Breu: el poble no féu gaire cas del prec del governador. I no pas per un esperit de revolta, no pas per ganes de desobeir el governador. No, no:

de cap manera. Si no en féu cas, fou per altres motius, que ja direm després. I no ho diem ara, perquè ho guardem per al final del Glossari *Un xic de paciència, senyors.*

Doncs, sí: el passat diumenge hi havia d'haver una tragèdia, de sang i foc i pedregada. Però el poble barceloní féu la vida habitual dels altres diumenges. Anà a missa, a alguna exposició de pintura, a donar un tomb de Rambla, a sentir el concert de la Banda Municipal — si n'hi hagué, que no ho recordem —, a comprar el ia clàssic tortell del Forn de Sant Jaume.

No fou un diumenge excepcional. No ho fou perquè, llastimosament, el poble barceloní ja està acostumat — ja no li ve de nou — al desordre, l'aldarull i la tragèdia...

ha dolor ni dionisiaca embriaguesa de vi. Aurea ha de dansar embriagada. Leila dansa per a embriagar. Aurea és harmonia feta veu, que sanglota amb Niobe, que gemeix amb Medea. Aurea dansarà la Primavera. Leila serà la Primavera.

Trenquem l'intern monòleg, fet entre plat d'espàrrecs tendres i de llagostins d'arran del mes de juny, per escoltar un conte que diu Leila: humor àrab.

“Es troben dos àrabs. L'un pregunta a l'altre. Com et diuen? El preguntat contesta. Faid (desbordament). ¿De qui ets fill? De Furat (l'Eufrates). ¿Qui és el teu pare? Bahr (la mar). Espera't—diu el qui pregunta.—Veig que si vull seguir interrogant, em cal una barca. Vaig a cercar-la!” El conte humorístic és del poeta Ibn Eddehhan.

L'humor àrab és ben llunyà del nostre humor, veritat? I Leila ha dit el conte del poeta bo i pensant que lliga amb els espàrrecs i llagostins del sopar. Aurea, malgrat el moment i el conte dit, i els que s'endevina que es callen, podria seguir parlant de Delfos i de la font Castàlia.

Ens porten un plat de costelles arrebossades i de patates fregides. Barreja aguda d'Orient, d'Occident i de port de la Barceloneta. El vi roig s'hellenitza. El vi clar pica com el sol de Tèbriz. Evoquem. Pensem. Intuïm. Elucubrem. I ja el sopar, fet entre dues dansarines, ben eminentment—Aurea, Leila—, pren una plaent incoerència de dansa.

Es llavors quan diem en honor de Leila un verset de Djéla—Eddin-Rumi: “Cel que volteges en cercle al voltant dels nostres caps, per amor al sol fas el mateix ofici que ella”.

Es llavors quan diem en honor de Aurea un fragment d'himne òrfic: “Filles de Zeus i d'Eunomiè, la de la sina profunda; Kyklades de galtes roges, dispensatrius de riqueses, sigueu sempre pro-

VIRAI

FITXES

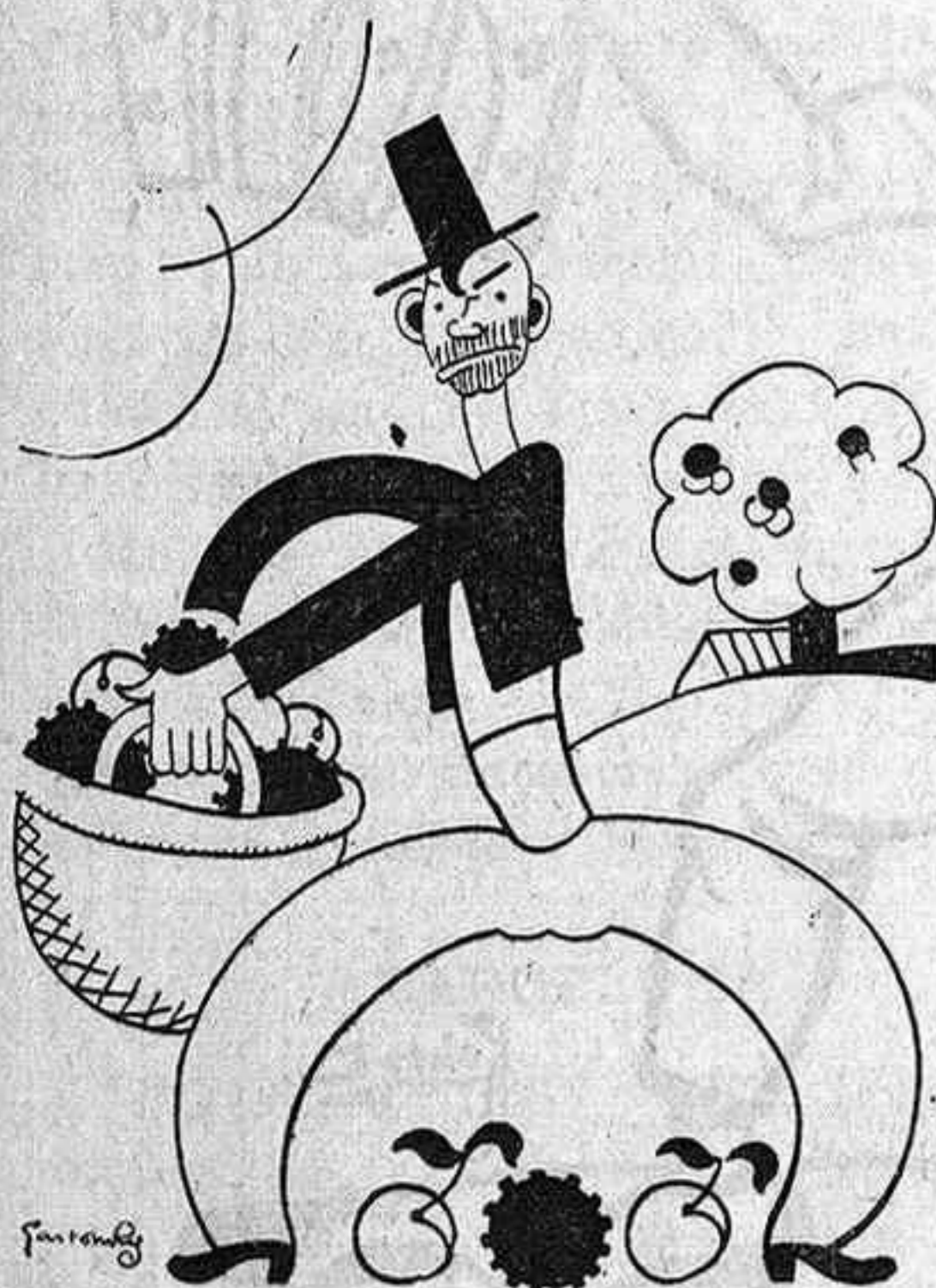
KHURDISTAN - HEL:LADE - CATALUNYA. Sopem amb Leila Beder Khan en un popularíssim bar de la Barceloneta. Aurea de Sarrà també hi és. Hem pogut oir l'elogi de l'Orient i de Grècia fets per Leila i per Aurea.

Leila: giravolts de fum amb llaçades d'esguard; moviment fluídic.

Aurea: reproducció estatuària, ritme ja marbrat, obra feta.

Decorats, masses, música d'Ottorino Respighi, salts i gestos de Leila Beder Khan, en “Belkis, Regina di Saba”, tot suggereix infinit. Escenari enllà, sembla que s'arrossegui i es perdi una fumerola de perfum, un ritme caigut de la carn, però sense corporeïtat, corba ben llunyana de l'angle.

Aurea no ballaria la “Regina di Saba”. En l'obra de Guastalla i Respighi no hi

La collita d'aquest any

Les bombes que sembraren els monàrquics.

pícies al que oficia en els vostres misteris”.

La taverna de la Barceloneta resplendeix com acabada de fregar amb terra d'escudelles!

VAGUETATS. NIT. Làmpada amb llarg pàmpol. Jardins. Un llibre.

Llegim: “The problem of immortality”, de R. A. Tsanoff.

“La idea que es faci l'home del seu destí concordarà amb la idea que es faci de la seva naturalesa”.

Xiulet llunyà de tren. Sonores notes de piano: semblen carregar de vidres prísmics el llarg pàmpol de la làmpada. El Karma. Noms: Budha, Mac Taggart. Encara més noms.

Cauen flors d'un gessamí. El seu perfum blanc ha escrit una sentència en la pissarra de la nit. Hi ha, en el nocturn cel ample, el forat ple de llum de Sirí. Tots els carrers del voltant del jardí m'aboquen ombra.

Tanco els ulls.

Hores. Visc un bestret moment d'una vida allunyada!

RAMON VINYES

Art i Artistes

GALERIES MARAGALL

La nota dominant en els dibuixos que Domingo exposa és una simplicitat extremada que fa arribi, manetes voltes, a realitzar una obra tan sols contornejant les figures i acabant-les amb un lleuger ombrejat per tal de marcar els volums. Altres vegades són siluetes lleument colorides, i sempre contant, per a produir una emoció estètica, més amb despertar la sensibilitat del qui mira que no pas enlluernant-lo amb efectismes de traç o de clarobscur a què tan aficionats són dibuixants menys ben dotats que no pas ell.

Orientada modernament, l'obra d'aquest artista té un sediment clàssic del que no pot desprendre's, entenent per classicisme una cura exquisida d'interpretar correctament els assumptes sense cercar la personalitat amb estridències xabacanes o amb preciosismes afemellats.

Molt simpàtica i atractiva resulta aquesta exposició d'un dels dibuixants més acabats d'enguany.

Si Aznar aprofités les condicions tècniques, que indubtablement posseeix, per a fer obres del dia, fóra un dels millors aquarellistes; però, enamorat d'uns procediments i d'un ambient de

l'època de més marcat decadentisme pictòric, tot el que pinta sembla fet a mitjans del segle passat, amb el seu caire pobrissó i encongit de pintura mancada d'aire lliure.

Cal, doncs, que Aznar es doni compte que els anys no passen en va i modernitzi la seva manera de produir, ja que sap pintar i dibuixar a bastament per tal que es posi al lloc que podria ocupar entre els bons especialistes d'aquesta pintura.

Un grup dels més característics pintors de modernitat destacada exposen a can Parés; o, més ben dit, a can Parés exposen una col·lecció d'obres dels seus artistes més moderns, i, està clar, que essent com són dels fidels de la casa, hi ha feta una tria per tal de presentar un recull selecte on, dintre d'una ideologia semblant, estiguin representats tots els matisos i totes les interpretacions.

Des de l'integralisme d'En Benet fins a l'estilització d'En Campmany, poden apreciar-se les modalitats més diverses, i així En Créixams, un dels més fermes valors d'avui en la solidesa de la composició, alterna amb els dibuixos tot plasticisme d'En Domingo.

També l'agudesesa de M. Humbert es fa remarcable, en llurs pintures diametralment oposades a les d'En Llimona, delicades de factura i d'una sensibilitat extremada, mentre que En Mompou sembla haver assolit els límits del sintetisme i portat a la màxima simplificació el dibuix i el colorit.

La pintura de Joan Serra té, tal volta malgrat ell, una reminiscència d'art d'altres temps, si per això s'entén el pintor acuradament sense efectes de color i atenent per sobre de tot l'estructura de les composicions.

Finalment, En Sisquella, de qui ja hem parlat mantes voltes, segueix mostrant se el pintor realista de sempre, i En Togores, nou a l'“elenco” de can Parés, presenta obres de gran volada, fortament construïdes i d'una qualitat remarcable.

El conjunt resulta esplèndid i molt ben orientat.

L'escultor Fenosa no desdiu dels companys pintors, ja que ens fa veure una colla de figures d'una alta valor decorativa i tècnicament molt ben construïdes.

BORIEL

El pallasso del Congrés...

...o en Royo Villanova ensenyant les seves sabates.

GOYA

"JARAMAGO", comèdia en 3 actes de Jorge i José de la Cueva.

Entre l'allau de comèdies iguals que les companyies castellanès, en les seves actuacions "a províncies", ens fan rodolar davant dels ulls, "Jaramago" és una nota personal.

No és pas res d'extraordinari, però és una comèdia fina i sensible. La presideix un bon gust. El sisimbri de flors grogues, que creix abundós en les runes d'Itàlica, el "jaramago" dels versos de Rodrigo Caro, elegíacament evocadors, en la comèdia ens diu ombra i mort. Victòria ens diu llum i resurrecció. Endavant! Passem, però donem vida. Emprems els versos d'Eduard Marquina, que prologuen l'obra per a concretar-ho:

"Y este beso profundo
ya para siempre a prueba de miserias y
[engaños
perfora el esqueleto de los años
y entra a animar el corazón del mundo!"

"Jaramago", dels germans Jordi i Josep de la Cueva, ja després del primer acte, deixa endevinar l'acabament. Però l'obra és andalusíssimament simpàtica — autèntic andalusisme, un xic feixuc i un molt despentinat! — El tercer acte de la comèdia té una escena d'autèntica poesia. Bella escena la del descobriment de l'urna on Aula Sempronia guarda el que resta de Licini: el jove que morí d'amor i les cendres del qual foren el tresor d'una dona.

"Jaramago" — malgrat la seva ingenuïtat i els seus balbuceigs —, ens ha interessat. Per a nosaltres té una valor d'intenció que no tenen la majoria de les obres del teatre castellà d'avui.

Molt bé Eugènia Zúffoli en el paper de Victòria. Molt bé Joan Bonafé en el de Don Patricio.

Deixem constància del treball de Carme Sanz i d'Esteve Serrador Mari.

BARCELONA

"EQUILIBRIOS". El cavernícola Muñoz Seca segueix fent de les seves.

El temps, per sort, l'ha situat. Muñoz Seca és un dels autèntics representants d'una època que tots hem sentit la necessitat de treure'ns del damunt. Cal deplorar, però, que n'hi hagi molts que no

entenguin que Muñoz Seca és un dels supervivents d'aquell passat eixorc i que representa la rialla buida, l'estirabot pinxesc — tan grat al Borbó —, la pessigolla inoportuna, el passatemp infecund. I que encara el tolerin i el riguin!

PLAGIS

"The New York Times", ha dit que la comèdia de Benavente: "Cuando los hijos de Adan no son los hijos de Eva" era un plagi de: "La Ninfa Fidel", de Margaret Kennedy.

Ho sabem, en el que ho és. I no creguérem que valgués la pena d'esmentar-ho. Amb Lluís Capdevila n'havien parlat.

Benavente escriví: "Cuando los hijos de Eva no son los hijos de Adan", per a fer unes seves conclusions sobre moral. No volgué descriure un ambient ni uns personatges. Ambient, i dos o tres figures, són les de Kennedy. Benavente, una vegada més, ens volgué reblar e's claus gruixuts de les seves idees sobre la vida i la moral, i no cal dir que, en aquest sentit, "Cuando los hijos de Eva no son los hijos de Adan" és una obra completament benaventiana.

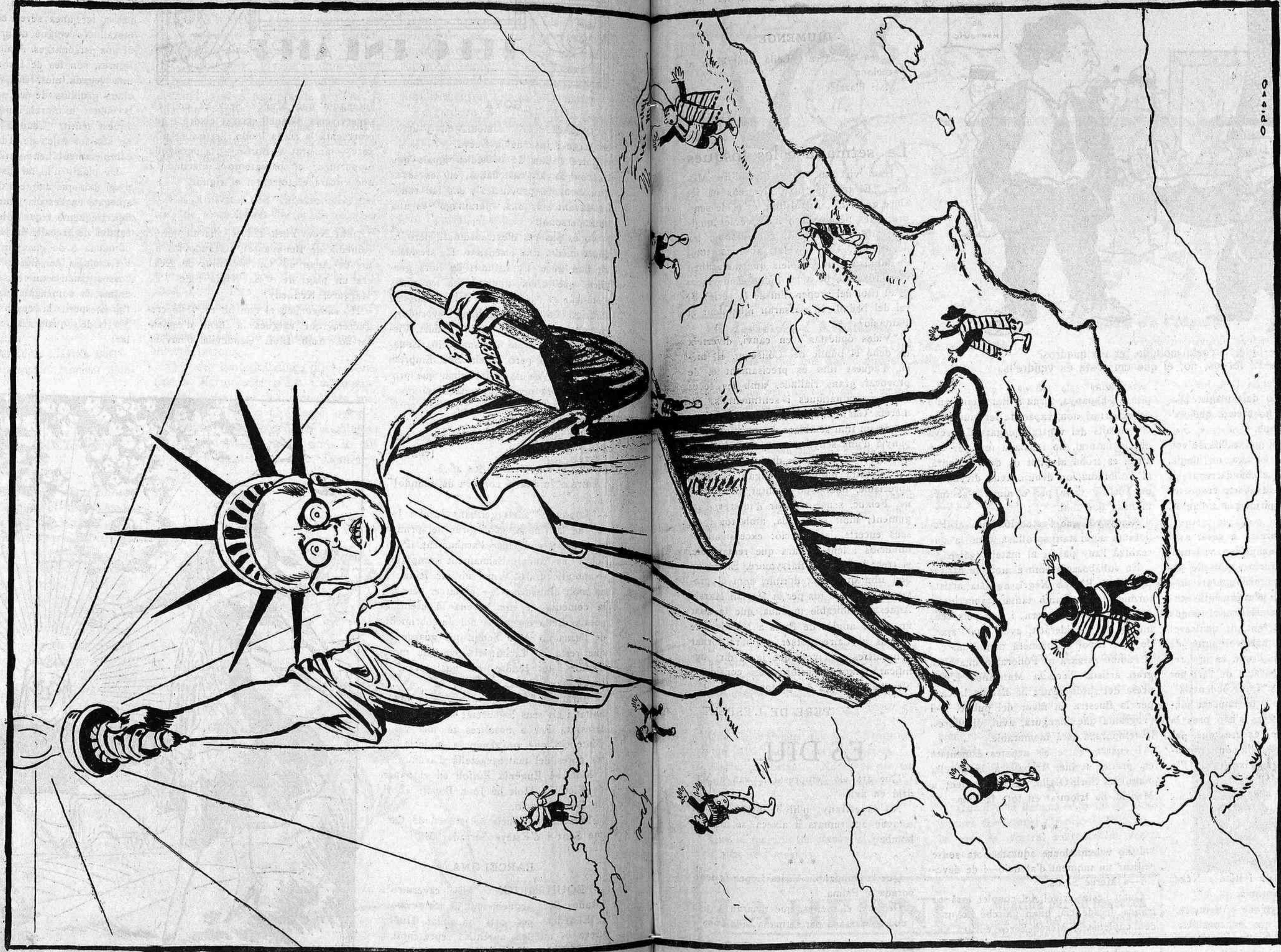
De plagis n'hi ha de dues faisons. El plagi dels que ací se'n digué: "plagi dels aplegats en l'escola bandarrista — plagis ben freqüents i que són plagis de lletra, estalvi de treball, mitjà de complir una comanda o de guanyar unes pessetes... i els plagis de siluetes, d'externitats, de cossos. Quan a un cos se li pot posar una ànima, és com agafar fang pastat i insuflar-li esperit: la creació és a mitges. Són plagis dels quals s'ha convingut no parlar.

Dels altres... Aquests dies precisament

—Ja comença a sortir el sol!

Azaña o l'Estàtua de la Llibertat Espanyola

La llibertat és el meu lema, i amb això ja en tinc prou per a triomfar.

—Què, li costa molt de fer els quadros?
—El fer-los, no; el que em costa és vendre'ls.

hi ha soroll amb això dels plagis. D'aquests altres tampoc no creiem que valgui la pena de parlar-ne.

A l'escriptor autèntic no se l'ha de vetllar. Si té honradesa i força, no plagia. Si per a ell compta el bandarrisme, si l'autor és un especialitzat en croquetes de fonda de suburbi, pitjor per a l'autor, malgrat se'n visqui.

Això del plagi, sobretot a casa, avui més que mai, té absolució. Hem vist una, dues, tres vegades, tirar en cara de periodistes nostres, de comediografets nostres, plagis d'articles i d'arguments, sortits de qualsevol dels diaris francesos que els són pasturatge corrent, de qualsevol de les comèdies de qualsevol autor de quaranta anys enrera, i que encara representen la darrera paraula de l'art per als anti "metafiscistes transcendents". ¿Qui n'ha fet cas? ¿Se'ls ha imposat sanció? Ni ells mateixos no s'han pres la feina d'exculpar-se. Les excuses que, per a tots, ja va donar Josep Pla són tan convincents! Els aprofitats deixebles de Pla tenen tan ressonant riallada!

Això de fer cas dels plagis és d'uns altres temps estúpidament honorats i passats de moda! Ei! Així ho diuen!

POLIORAMA

Divendres, avui, Alady i Blanca Negri debuten al teatre Poliorama.

Alady torna a Barcelona. Aquest artista, tan popular, i que és considerat amb tanta justícia com l'as en el seu gènere, després d'haver realitzat una "tourné" brillant per les principals ca-

pitais d'Espanya, torna a Barcelona, amb un repertori nou, capaç de fer riure tots els malalts del ventrell plegats. La seva gràcia natural, no igualada mai per cap altre, es troba al punt de dalt, i tindrà, al Poliorama, on debuta avui, divendres, una ocasió nova per a mostrar-se més ufana que mai.

Alady vol que l'actuació d'ara al Poliorama sigui tan sorollosa com la que realitzà l'any passat al mateix teatre.

En col·laboració amb el notable caricat treballarà Blanca Negri, aquesta artista formidable, que amb tanta gràcia interpreta el cuplet modern, i que pels seus mèrits és considerada, avui, una "star" de l'art frívol de primera magnitud.

També actuarà al Poliorama una altra gran artista. Teresita Manzano. L'empresa del susdit teatre ha llançat la casa per la finestra en favor del públic, i el programa que inaugura, avui, divendres, la temporada serà memorable.

I encara, entre els artistes esmentats en primer terme, treballarà la parella magnífica Sorli-Olalla, que recentment, a Madrid, ha triomfat en tota la línia.

I no volem cloure aquesta nota sense dedicar un moment d'atenció—i de devoció— a Mercè Serós.

Quan l'estat frívol del cuplet està en franca decadència, quan gairebé no queden cupletistes, Mercè Serós encara s'aguanta, encara fa de bon escoltar, encara triomfa.

L'art de Mercè Serós mereix bé aquest

triomf: un art cada dia més depurat, més intel·ligent, més sensible.

DIUMENGE

Aurea de Sarrà i Leila Bederkhan a Barcelona.

Matí d'art!

WORK

La setmana a les fosques

Hem vist un tercer film, d'En Milton: "El rey del taxi". No ens ha fet riure gens. Ell, En Milton, és el de sempre, i les peripècies a base de les quals està urdit l'argument, són, també, les de sempre. Cap novetat, absència total de fantasia i uns cuplets que no acaben d'enganxar-se bé a les oïdes. Endevenim ja el títol del proper film de la sèrie: El rei del badall. El passaran igualment al Fantasio?

"Vidas opuestas", en canvi, diverteix de debò el públic del Coliseum. El mèrit d'aquest film és precisament el de provocar grans riallades amb les seves escenes dramàtiques i sentimentals. No mereix Gary Cooper que l'hagin embarcat en un film semblant, i menys en companyia d'una senyora tan poca-solta com la June Collyer. Coses de la Paramount!

Una altra llauna: "Svengali". Llauna apreciable, llauna de qualitat, però llauna. Feixuc, sense mancar d'interès, l'argument; molt carregada, amb tot i els seus encerts, la direcció; excessivament minucios i lent, encara que remarcable, el treball de John Barrymore. En fi, un bon film que faria dormir, com el protagonista, si no fos per la Marian Marsh. Aquesta admirable ingènua, que fa anar un pintor anglès de París a Nàpols i de Nàpols al Caire, potser ens farà tornar a nosaltres al Tivoli, que ja és dir; significarà això un esforç més considerable que el viatge del pintor.

PERE DE L'ESPELT

ES DIU...

Que ara els "empresaris" van a Madrid en avió.

No és estrany; n'hi ha molts que ja estaven acostumats a aixecar-se amb la bomba...

Que la companyia Visita López fa temporada a Palma.

Del mal el menys, que tocaran a 3.50 i una sobrassada per setmana cada còmic.

Que aviat sortirà per Catalunya la "tourné" d'En Sagi-Barba.

El desterro d'Albiñana

El de les Hurdes: —Ouè hem fet nosaltres, per a què ens doneu aquest càstig?

Pel que es veu, ara se'n diu "tournée" de mitja dotzena de "bolos".

Que les companyies de "tournée" per Catalunya treballen cada dia a un poble diferent, i molts dies en dos.

Fan "bolos" i cobren com si fessin temporada; i això havent-hi un "Sindicat".

Que a la companyia Paganini, a Oviedo, va haver d'intervenir-hi el governador. I gràcies a ell, no van tornar a peu...

Que al Teatre Nou la companyia de la Saus comença avui una temporada de gènere frívol.

Que n'estarà, de content, En Guiró!

Que els individus que fan "d'empresaris de palla" actuen darrera cortina.

Alerta, fondistes!... Nosaltres els tindrem al corrent, i acabarem amb aquesta plaga...

Que la majoria de còmics el que gasten més, són raspalls.

La vara de l'alcalde

—Vés-te'n tranquil, Aguadé, que per moltes ganes que aquest en tingui, no te la prendrà.

Sí; per a raspallar els "empresaris"! Lo que vol dir que com més es raspalla, més mals còmics són, i menys compleixen l'obligació.

BRIK

ESQUELLOTS

El senyor Rahola, en els debats de les Constituents, ha renunciat a fer ús de la paraula.

Més val així, més val això.

Amb la seva veu de tro, potser ens hauria espatllat la concòrdia.

✽

Comentant el discurs d'Azaña, el senyor Calderon (don Abilio) declarà solemnement:

"Un dia de tristesa històrica per a Espanya i per a Castella".

Don Abilio és un abulense completament abúlic, que enyora els temps troglodítics...

Pobre, pobre Don Abilio!

✽

"Quant a la llengua — ha dit en el seu discurs don Angel Ossorio i Gallardo —, la raó és vostra, sobradament vostra. Aquells testimonis als quals els tribuna's

no entenen; aquells atorgants als quals els tribunals no comprenen; aquells funcionaris que diuen als catalans: "habla en cristiano"; aquells jutges que de tal manera maltracten una cosa tan íntima com la nostra sang, com el nostre temperament, com el nostre amor, us han irritat i us han revoltat... I vosaltres teniu tota la raó. En aquestes Corts, sobre aquest punt, no hi ha discussió: la vostra llengua, per a nosaltres, és tan sagrada com la castellana".

Beneïda sigui la República, la República que, obrint els cors i asserenant les intelligències, ha fet possible, en un ciutadà, la comprensió i la concòrdia!

Deixeu-vos d'intervius ni de converses inútils. Es físic? Telegrafieu a Barcelona que us enviïn una capsa de PILDORAS MARAVILLA.

Imp. "L'Esquella". -- Om, 8, Barcelona

LA HERNIA

Guarida per 50 pessetes per mitjà del nou VENDAJE PERFECT. De gran comoditat, s'emmotlla al cos com un guant i no té rival al món. Assaigs gratis de 10 a 1 i de 4 a 7. CARRER AMPLE, 14, prop de la MERCE, Casa Palau.

Assaigs gratis de 10 a 1 i de 4 a 7. CARRER AMPLE, 14, prop de la MERCE, Casa Palau.

La Llei de Defensa de la República

DES DE MADRID

MINISTERIO DE GOBERNACION

DETENIU IMMEDIATAMENT L'AMO DE LA CAMISERIA DE LA RAMBLA DE LES FLORS NUM. 30 I CLAUSUREU EL LOCAL. ES IMPOSSIBLE QUE SEGUEIXI VENENT ALS PREUS QUE TE ANUNCIATS

DES DE BARCELONA

GOBIERNO CIVIL

30 SE GRAN LIQUIDACION TRASPASA 30
GRAN LIQUIDACION
POR CESAR EN EL NEGOCIO
TODAS LAS EXISTENCIAS A CUALQUIER PRECIO

IMPOS-SIBLE! LA GENT QUE FA CUA DAVANT LA BOTIGA S'OPOSA A LES VOSTRES ORDRES. VENIU QUE ENCORE QUEDEN COLLS DE FIL A 10 CTS. CAMISES POPELIN A DURO, TRAJOS DE BANYA A 6 RALS, MITJONS A 3 RALS I UN SENS FI D'ARTICLES A PREUS BARATISSIMS

aragones

CARTELERA

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i espectacles moderns de
JOSEP SANTPERE

Avui, divendres nit, i totes les nits: L'èxit de l'any,
LA REINA HA REL·LISCAT
Llibre d'ALFONS ROURE Música de J. M. TORRENTS
Es despatxa a tots els Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384
Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques
Cabaret d'1 a 4 matinada
ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN

Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

El millor programa de varietés - 60 ARTISTES - Joventut,
Art, Luxe, Bellesa, Distinció-ESTER-LUCENTINA-A. ESTEVE
M. VILLANOVA-GERMANES GIMENO-MARINA LÓPEZ
Zaraha - Lluïseta Muñoz - Miss Varietes - Maruja Amaranto
TRIO LANTHOS
Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats
DETALLS PER PROGRAMES

TEATRE COMIC

Gran Companyia Mexicana d'Atraccions i Revistes típiques
LUPE RIVAS CACHO

Avui, divendres, estrena a Barcelona de la revista

EL DESNUDO IMPERA

Es despatxa a tots els Centres de Localitats

Vila-Vilà MOULIN-ROUGE Telèfon 93 195 31261

Paral·lel - EL MUSIC-HALL DE LES CARES BONIQUES
(Empresa Casadevall)

GRAN COLISEU DE VARIETATS - ART - FRIVOLITAT

Entre altres belleses es destaquen les simpàtiques artistes TINA MIRAMAR, JULITA PENALTY, HENRI SOLEK, HERMANAS DALIA, ROSITA DE ORO, WILDESON (Belga), campiona del Món de resistència, balls rítmics-plàstics; LIDIA VFLASCO, bella cançonista; CARMÉ SANCHEZ, elegant escultura.

Eva Segura, capriciosa tanagra; Victòria Núñez, ballarina de gran bellesa; GERMANES NEGRI, dominadores de l'art, creacions inimitables: SARAH, parella de balls acrobàtics.

GERMANES NAVARRO

Càtedra de frivolitat

Qui no anuncia, no ven

Anunciar a

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

és esgotar de seguida les existències

DEMANFU PREUS, SENSE COMPROMÍS, A:
DOMÈNEC DIUMENGE, Argenteria, 6, 2.ª, 2.ª

EROTYL

Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efíacs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulante de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinérgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estriquina, ni fosfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

CLÍNICA GALLEGO

Carrer Nou de la Rambla, 18
Telèfon 24055

Vies urinàries

Pell - Sífilis

Pròstata - Matriu

Electroteràpia

Impotència

Consulta de 10 a 1 i de 4 a 7

Festius: de 10 a 1

La terrible feridura

(APOPLEXIA)

S'evita i cura amb el famós

ANTIAPOPLÈCTIC VALLVERDÚ

Flascó, 10 pessetes, a totes les farmàcies

Detalls: Laboratoris KLAM - Reus

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Santa Anna, 18

Barcelona

EL BESO Raro y exquisito libro de Jéan Hervéz
Clarísima descripción de las extrañas
formas del coito, en las sensuales razas del lujurioso Oriente
Un volumen de 320 págs., **3,50 PESETAS**

MANUAL DEL PERFECTO MUJERIEGO
Curioso libro de 360 deliciosas páginas, de R. S. Ana, **3 PTAS.**
Recíbalos en seguida certificados, girando su importe a la
Librería GARSAN - Ob. Laguarda, 15 - BARCELONA
Teléf. 25720 - (Libros de ocasión nuevos exclusivamente) - Catálogos

Restaurant CASA JOAN

El més popular i acreditat

LA CASA DE LA PAELLA VALENCIANA
(Especialitat de la casa)

Rambla de Santa Mònica, 21 i 23 Telèfon 23692

VIES URINARIES

Curació especial garantitzada i ràpida de la blenorràgia i les
seves complicacions - Avariosis, Pell, Morenes, Diatèrnia

CLINICA FONTOVA

Carrer Nou de la Rambla, 4 (abans Conde del Asalto)
D'11 a 1 i de 5 a 7 Econòmica, de 7 a 9

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

La casa BASTIDA s'engrandeix

Passeig de Gràcia, 18 :: Telèfon 15247 :: BARCELONA

GRAN BASAR DE SASTRERIA sistema Nordamericà

El secret del nostre èxit és degut a tres raons: 1. La fórmula d'un nou estil aplicat a l'art del vestit. - 2. Tenir sempre disponible el vostre vestit, tant gran com petit, amb gustos seriosos i en gran fantasia. - 3. L'organització de la fabricació i venda directa al comprador i escrupolosament amb un petit benefici.

Som els que va implantar i facilitar el vestit amb la major elegància i la més incompetent baratura, evitant acudir als sastres de mida que, amb els seus preus elevats, era impossible seguir els corrents de la moda. Oferim en la nostra SECCIÓ DE SASTRERIA la següent norma de preus:

Vestits confeccionats, tipus reclam.	des de 10 pessetes fins a 30 pessetes
Vestits confeccionats, qualitat superior.	des de 40 pessetes fins a 75 pessetes
Vestits a mida, en qualitats econòmiques.	des de 30 pessetes fins a 60 pessetes
Vestits a mida, gèneres de gran fantasia.	des de 50 pessetes fins a 100 pessetes
Pantalons econòmics.	des de 5 pessetes
Pantalons fantasia.	des de 8 pessetes

Els nostres avantatges amb preu de liquidació els veureu demostrats amb els nombrosos maniqués que als nostres aparadors exhibim, amb models d'estil i gust modern. Això fa que ens engrandim i que la nostra venda vagi sempre en augment.

L'amplitud de les nostres existències arriba fins a les qualitats més selectes i luxoses, sempre amb una gran dif. rència de preus més barats.

En casos de necessitat, tenim muntada una SECCIÓ DE CONFECCIÓ A MIDA, que ens permet lliurar els encàrrecs a les quatre hores.

SECCIÓ DE CAMISERIA

Camises blanques	des de 3,95 pessetes	Camises popelin.	des de 6,95 pessetes
Camises percala.	des de 4,95 Pessetes	Calçotets	des de 1,95 pessetes

Preus que regeixen a altres Seccions de la Casa

Impermeables	des de 15 pessetes	Cinturons	des de 0,95 pessetes
Trinxeres	des de 10 pessetes	Lligacames.	des de 0,50 pessetes
Americanes punt	des de 20 pessetes	Mocadors butxaca.	des de 0,50 pessetes
Americanes esport	des de 15 pessetes	Mitjons fantasia.	des de 0,50 pessetes
Guardapols	des de 5,95 pies.	Tirants	des de 0,95 pessetes
Gorres	des de 0,50 pies.	Païames.	des de 3 pessetes

Obsequiem els nostres clients amb segells d'Estalvi Popular, de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvi, i altres diversos presents, segons l'import de les compres.

NOTA.—Els que de fora Barcelona vulguin servir-se de la nostra casa, poden escriure, i adjuntant 0,25 pessetes, en segells, rebran mostres, figurins i un sistema especial per a prendre's les mides, amb les instruccions necessàries, per tal de rebre l'encàrrec abans dels sis dies.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

Darrers llibres que han sortit

La veritat de la Francmasoneria. - Ramón Díaz

Indudablement serà el èxito del any el llibre del Maestro Masón, porque en este llibre se describe toda la veritat y es a la vez una fuerte réplica al llibre del Pbro. Tusquets. Un llibre que todos leerán.

Per la justícia i per la llibertat. - Lluís Capdevila

El valent batallador de la ploma, el que diu la veritat per damunt de tot, ha compilat en aquest llibre una sèrie de treballs vibrants; el que més es destaca entre ells és el retrat del Borbó.

Les cadenes d'Eva. - Domènec Guansé

Aquesta novel·la que ha escrit Guansé és una de les obres que ha obtingut millor acollida entre el públic en la Diada del Llibre d'enguany, per la seva prosa brillant.

Ocho meses y un día en el Gobierno Civil. - Francisco Madrid

Este llibre es interesantísimo por su valor documental. Francisco Madrid, el inquieto, el infatigable periodista y escritor, ha alcanzado un èxito con este llibre.

DICCIONARI

Català-Castellà Castellà-Català

Per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 15 ptes.

ALTRES LLIBRES NOUS

LAIA, Salvador Espriu.	4 ptas.	PASAJEROS DE TERCERA, Kurt Klaeber.	6 ptas.
VINT ANYS, Carles Soldevila (poesies)	2 »	LA CALLE SIN NOMBRE, Marvel Aymé	6 »
CELÍSTIA, J. Roig i Raventós.	5 »	HA NACIDO UN NIÑO, Charles Yale Harrison.	5 »
FILOSOFIA I CULTURA, Serra Hun- ter	»	EL FALSO PRÍNCIPE, Harry Domela.	6 »
A BORDO HAY UNA MUJER, Caba- llero del Mar	»	ZOLA, H. Barbusse	6 »
LA COQUITO, J. Belda, ilustrada por Bosch	6 »	FIN Y PRINCIPIO, H. Zur Muhlen.	5 »
INICIACIÓN EN LA VIDA SEXUAL.	7 »	MEMORIAS DE UN BARBERO, G. Ghermanetto	6 »
EVA, Carles Soldevila.	5 »	LA REVOLUCIÓN ESPAÑOLA, J. Maurín	5 »
L'HEREU, Prudenci Bertrana (Premi Crexells 1931)	5 »	LA CONQUISTA DEL TRIGO POR LOS SOVIETS Anna Louise Stong	6 »
EL INFIERNO, H. Barbusse	6 »	LA CIENCIA EN EL PAÍS DE LOS SOVIETS, I. G. Crowter	4 »
EL SECRETO DE LOS RAYOS IN- FRARROJOS, A. Tolstoi	6 »	DÍAS DE INFANCIA, Máximo Gorki.	10 »
EL HIMNO ESLAVO, F. C. Weiskopf.	5 »		
LA CALLE SIN SOL, N. Tokunaga	6 »		

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes.

La defensa de l'Estatut

—Amb un advocat com aquest, no tinc por al tribunal.